М О Т И В И

към проект на Наредба за специфичните изисквания за заемане на длъжност в дирекция „Оперативни дейности“ в Комисията за противодействие на корупцията

Настоящият проект на Наредба за специфичните изисквания за заемане на длъжност в дирекция „Оперативни дейности“ в Комисията за противодействие на корупцията („Комисията“) е изготвен в изпълнение на императивните изисквания на Закона за нормативните актове и Закона за противодействие на корупцията сред лица, заемащи публични длъжности.

Причини, които налагат приемането на Наредба за специфичните изисквания за заемане на длъжност в дирекция „Оперативни дейности“ в Комисията за противодействие на корупцията

Комисията за противодействие на корупцията е създадена по силата на Закона за противодействие на корупцията сред лица, заемащи публични длъжности (ЗПКСЛЗПД), обн., ДВ, бр. 51 от 05.06.2026 г., като независим, специализиран, постоянно действащ държавен орган за осъществяване на превенция и противодействие на корупцията. За подпомагане специфичната дейност на Комисията по осъществяване на държавната политика по противодействие на корупцията, в структурата на администрацията на КПК е предвидено създаването на специализирана дирекция „Оперативни дейности“, натоварена с осъществяването на законово вменените й функции.

Съгласно чл. 29, ал. 2, във връзка с чл. 29, ал. 1, т. 2 ЗПКСЛЗПД, специфичните изисквания за заемане на длъжностите от държавните служители по чл. 22, ал. 1, т. 2 ЗПКСЛЗПД – директорът на дирекцията, осъществяваща дейностите по глава шеста, и служителите в нея, се определят с наредба, приета от Комисията за противодействие на корупцията.

Законът за противодействие на корупцията сред лица, заемащи публични длъжности, въвежда нова концепция и институционална рамка за противодействие на корупционните престъпления. В чл. 25 ЗПКСЛЗПД изрично е установено, че директорът на дирекцията и служителите в нея имат качеството на органи на Комисията, а разпоредбата на чл. 51, ал. 1, във връзка с ал. 2 ЗПКСЛЗПД, възлага на посочените служители осъществяването на дейностите по събиране, анализиране и проверки на сведения при и по повод информация за корупционни престъпления от лица, заемащи публични длъжности, включително оперативно-издирвателна дейност. Изпълнението на тези правомощия е неразривно свързано с използване на специфични оперативни способи, работа с класифицирана информация с високи нива на сигурност, защита на информационни масиви и вземане на своевременни и законосъобразни решения в условията на повишено напрежение, отговорност и интензивен обществен интерес.

Съгласно чл. 7, ал. 2 ЗНА, наредбите се издават за прилагане на отделни разпоредби на нормативен акт от по-висока степен. За да се гарантира спазването на законовата делегация, проектът на Наредбата детайлизира специфичния профил на длъжностите в дирекция „Оперативни дейности“, като разграничава общите условия за заемане на длъжността от специфичните изисквания за професионална, физическа и психологическа пригодност, както и за почтеност.

Проектът на Наредбата регламентира два взаимнодопълващи се и нормативно установени в ЗПКСЛЗПД начина за заемане на длъжности в дирекция „Оперативни дейности“:

- Първоначално назначаване след провеждане на конкурс със съответните етапи. Конкурсът е основният способ за привличане на висококвалифицирани кадри в Комисията. Проектът на Наредбата детайлизира конкурсната процедура, структурирана в последователни етапи: оценка на езиковата култура, оценка на общата компетентност, проверка за почтеност и заключително интервю. Предвидено е провеждане на писмени тестове със стандартизирани въпроси, съчетано с анонимност на тестовите работи. Тази мярка изключва субективизма и гарантира равни условия за всички кандидати;
- Преходен режим за назначаване без конкурс по § 4 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗПКСЛЗПД. В рамките на законоустановения преходен период е налице изрично предвидена възможност в Комисията да бъдат назначавани държавни служители, изпълнявали правомощия по глава девета от отменения Закон за противодействие на корупцията (обн., ДВ, бр. 84 от 2023 г.; изм., бр. 13 от 2024 г., бр. 57 от 2025 г.; отм., бр. 16 от 2026 г.), без провеждане на конкурс. Тази възможност е прилага за срок до 6 месеца от встъпването в длъжност на председателя и членовете на КПК (т.е. считано от 3 август 2026 г.). Този ред има за цел да обезпечи кадровата и институционална приемственост, както и да не допусне прекъсване в оперативната дейност по висящи към момента производства. Предвидената съкратена процедура не освобождава кандидатите от спазването на останалите законови, включително и специфични изисквания – те задължително следва да покрият изискванията за образование и стаж съгласно императивните норми на ЗПКСЛЗПД, специфичните изисквания за физическа и психологическа годност, както и успешно да преминат проверка за почтеност.

Специфичните изисквания за физическата и психологическата годност се удостоверяват с актуално медицинско удостоверение и удостоверение за психично здраве, издадено от център за психично здраве. Тези критерии са обективно проверими, съразмерни и с прилагането им се неутрализират рисковете както за физическото здраве и професионалния интегритет на самите служители, така и за безопасността на техните колеги, осигурявайки същевременно цялостната сигурност, непрекъсваемост и стабилност на оперативната служебна дейност.

Институционалното провеждане на задълбочена и систематична проверка за почтеност се явява основополагащ, централен и структуроопределящ елемент от цялостния правен и антикорупционен статус на органите на Комисията. Тази ключова контролна

процедура е изрично разписана и нормативно закрепена в императивните разпоредби на чл. 23, ал. 1 и чл. 29, ал. 1 ЗПКСЛЗПД. Нейната основна цел е гарантирането на високи морални стандарти, професионален интегритет и недопускане на конфликт на интереси или външно влияние в дейността на длъжностните лица. Преминаването на проверката за почтеност е абсолютна законова предпоставка както за допускане до заключителния конкурсен етап, така и за валидно възникване на служебното правоотношение. Проверката за почтеност се осъществява по единни правила, приети от Комисията на основание чл. 15, ал. 1, т. 10 ЗПКСЛЗПД.

Цели, които се поставят с проекта на Наредбата

Приемането на Наредбата има за цел да въведе единни, обективни и прозрачни критерии за подбор и проверка на служителите, чрез които да се елиминира субективизмът и да се гарантира висока професионална подготовка. Проектът преследва следните конкретни резултати:

- да осигури високи нива на професионализъм и експертност чрез привличане и назначаване на държавни служители с доказан опит, широкопрофилна подготовка и висока езикова и нормативна култура, съответстващи на заложените в закона стандарти;
- да разработи детайлна и многоетапна конкурсна методика, която дава възможност за адекватно оценяване и осигурява равен достъп до държавна служба на всички квалифицирани кандидати;
- да гарантира интегритета и независимостта на служителите чрез провеждане на проверка за почтеност като задължителен етап от конкурсната процедура;
- да установи ясен ред за срочното прилагане на преходния механизъм по § 4 от ЗПКСЛЗПД, който да позволи привличането на доказани професионалисти при осигурен пълен контрол върху техния интегритет и професионални качества.

Приемането на проекта на Наредбата и практическото прилагане на нормите й ще доведат до повишаване на общественото доверие при провеждането на подбора, включващ обективни елиминаторни критерии и задължителен контрол на интегритета.

Финансови и други средства

Дейността на Комисията се осъществява със средства от държавния бюджет. В тази връзка е необходимо да бъдат направени съответните бюджетни трансфери за осигуряване на дейността през текущата 2026-а година, както и да се заложат необходимите средства за следващите бюджетни години.

Всички дейности по организиране, провеждане и администриране на конкурсните процедури, включително проверките за почтеност, ще се осъществяват от административните звена на КПК.

Продължителност на обществените консултации

На основание чл. 26, ал. 4, изречение второ от Закона за нормативните актове, Комисията за противодействие на корупцията обявява обществена консултация по проекта на нормативен акт в срок от 14 (четиринадесет) дни, считано от деня на неговото публикуване. Съгласно § 13, ал. 2 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за противодействие на корупцията сред лица, заемащи публични длъжности, Комисията приема наредбата по чл. 29, ал. 2 ЗПКСЛЗПД в тримесечен срок от встъпването в длъжност на председателя и членовете на Комисията за противодействие на корупцията, считано от 03.08.2026 г. Следователно, законово регламентираният срок за приемане на подзаконовия нормативен акт, уреждащ специфичните условия за назначаване на служителите в дирекция „Оперативни дейности“, изтича на 03.11.2026 г. В случай че не се предвиди съкратен срок за обществени консултации, е налице реален риск от съществено забавяне на назначенията, което пряко ще рефлектира върху оперативната готовност органите на Комисията и легитимността на дейността ѝ.

Спецификата на дирекцията изисква поддържане на съществен кадрови капацитет. Всяко забавяне в провеждането на конкурсни процедури и подбор крие непосредствен риск за ефективността на оперативната работа на Комисията. Освен това актът урежда тясно специфични вътрешноведомствени условия за назначаване и засяга ограничен кръг субекти, а не широката общественост, което оправдава неговото целево и по-бързо обсъждане.

Съгласно Закона за нормативните актове, стандартният период за обществено обсъждане е 30 дни. Публикуването на проекта на Наредбата за този срок ще блокира финализирането на документа преди началото на месец октомври. Това би оставило твърде малко технологично време за последващо съгласуване, отразяване на постъпили становища и предложения, финален преглед, приемане и обнародване в „Държавен вестник“.

Предвид изложеното може да се приеме, че са налице изключителни обстоятелства по смисъла на чл. 26, ал. 4, изр. второ ЗНА, изискващи определянето на съкратен 14-дневен срок за обществени консултации.

Проектът на Наредбата урежда специфичните условия за назначаване и професионална подготовка на служителите в дирекция „Оперативни дейности“, като прилага националната законова уредба, а не транспонира акт на Европейския съюз. Материята относно организацията на националните антикорупционни органи и процедурите по подбор на държавни служители попада в обхвата на институционалната и процедурна автономия на държавите членки.

Обработването на личните данни на кандидатите в рамките на конкурсните и преходните процедури е детайлно анализирано и организирано при стриктно спазване на европейската и на националната нормативна рамка.

По отношение на законосъобразността на процеса по обсъждане и приемане на Наредбата, производството изцяло следва изискванията на Закона за нормативните актове.

Проектът на подзаконов нормативен акт и настоящите мотиви са публикувани на Портала за обществени консултации на Министерския съвет при стриктно спазване на процедурата по чл. 26 ЗНА.

Съгласно чл. 29, ал. 2 ЗПКСЛЗПД, Наредбата се приема с решение на Комисията за противодействие на корупцията, и се обнародва в „Държавен вестник“ по реда на чл. 37, ал. 1 и чл. 39, ал. 1, т. 4 ЗНА.